

Doğumda Algılanan Destekleyici Bakım ve Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi**Determination of Correlation Between Women's Perspection on Supportive Care in Childbirth and Level of Satisfaction**

 Mina Oveysi¹, Serap Ejder Apay².

¹Erdebil Üniversitesi, İran

²Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

Öz

Amaç: Araştırmanın amacı, loğusaların doğumda algıladığı destekleyici bakım ve memnuniyet düzeyi arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

Gereç veYöntem: Araştırma Erzurum il merkezinde bulunan bir hastanenin post-partum servisinde, Şubat-Eylül 2018 tarihleri arasında normal doğum yapmış olan 603 loğusa ile yürütülmüştür. Veriler "Anket Formu", "Doğumda Verilen Destekleyici Bakıma İlişkin Kadının Algısı Ölçeği" ve "Normal Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdeler dağılımlar, ortalama ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Loğusaların yaş ortalaması 27,57±5,97 Doğumda Verilen Destekleyici Bakıma İlişkin Kadının Algısı Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının 118,28±12,80, Normal Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının 150,86±17,65 olduğu saptanmıştır. Her iki ölçeğin bazı alt boyutları arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç: Loğusaların Normal Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının kesme noktasının üzerinde ve yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Loğusaların Doğumda Verilen Destekleyici Bakıma İlişkin Kadının Algısı Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının yüksek olduğu bulunmuştur. Doğumda verilen destekleyici bakımın kalitesi arttıkça kadının memnuniyeti artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğum, destekleyici bakım, ebe, memnuniyet

Abstract

Objective: The purpose of this study is to investigate and compare the correlation between the post-partum women perceives of supportive care in childbirth and level of satisfaction.

Matherials and methods: This study was carried out in postpartum unite of a hospital located in Erzurum province. This study conduted with 603 post-partum women who had given birth between Feburay to September 2018. Data were collected by "Survey Form", "Scale for Measuring Maternal Satisfaction in Birth" and "The Scale for Measuring Maternal Satisfaction in Birth". Percentage, distrubitions, mean and Pearson Correlation analysis were used to assess data.

Results: It was determined that while Nursing Support in Labor Questionnaire total score mean of post-partum women was 118.28±12.80, their Scale for Measuring Maternal Satisfaction in Birth total score mean was 150.86±17.65. A statistically significant relationship was found between some sub-dimensions of both scales (p<0.05).

Conclusion: It was found that the mean total score that the mothers got from the Maternal Satisfaction in Birth was above the cut-off point and at a high level. It was found that the total average score obtained by the puerperant women from the Measuring Maternal Satisfaction in Birth was high. As the quality of supporting care given at birth increases, the satisfaction of the woman increases.

Keywords: Childbirth, midwife, supportive care, satisfaction

Yazışma Adresi: Serap Ejder Apay, Atatürk Üniversitesi.

E-Posta: sejder@hotmail.com

Alınma Tarihi: 23.06.2020 / **Kabul Tarihi:** 27.09.2020 / **Yayınlanma Tarihi:** 20.09.2021

Giriş

Doğum çok özel bir olay olup anne ve baba adayları için, yaşamlarında ki en güzel deneyimlerden birisidir (1). Ancak kadınların doğuma dair gerçek olmayan beklentileri, bazen onları hayal kırıklığına uğratabilmektedir. Bu hayal kırıklığı kadının doğum algısını olumsuz etkileyebilmekte, doğumu ve bebek sahibi olmayı olumsuz, konforsuz ve memnuniyetsiz bir süreç olarak değerlendirebilmektedir. Olumsuz ve memnuniyetsiz doğum algısı sadece doğum yapanı değil, çevresindeki doğum yapmayanları da etkileyebilmektedir (2). Doğumda verilen kaliteli bakım, kadına olumlu bir doğum deneyimi yaşatmak için çok önemlidir. Doğum eyleminde verilen bakım; psikomotor beceri odaklı bakım ve destekleyici bakım olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Psikomotor beceri bakımında; anne ve bebeğin monitörize edilmesi, sıvı izlemi, lavman yapma, damar yolu açma gibi uygulamalar bulunmaktadır. Destekleyici bakımda ise duygusal ve fiziksel rahatlığı sağlama, savunuculuk, bilgi verme gibi uygulamalar bulunmaktadır (3). Doğum desteğinin amaçları, doğum eyleminde kadına aktif yardım etme, emosyonel ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılama, konforunu sağlama, doğum eyleminin sonuçlarını geliştirme, benlik saygısını arttırma, olumlu doğum deneyimi yaşamasını sağlama, annelik rolüne geçişini kolaylaştırmaktır. Benzer şekilde doğum eylemindeki destekleyici bakımın temel amacı ise mümkün olan en az müdahale ile güvenli bir ortamda anne ve bebek sağlığını korumak ve sürdürmek, aynı zamanda olumlu ve memnun edici bir doğum deneyimi oluşturmaktır (4,5) Doğumda uygulanan destekleyici bakım, gebenin doğum korkusunu ve ağrısını azaltmakta, olumlu doğum deneyimi yaşayarak memnuniyetin artmasını sağlamaktadır (6). Literatürde destekleyici bakımın önemini ve faydalarını ispatlayan çalışmalar mevcuttur (7,8,9)

Dünyada kadınların doğumda yaşadıkları deneyimler son yıllarda belirgin bir değişim göstermiştir. Ayrı doğum merkezlerinin kurulması, profesyonel ebelerin katıldığı evde doğumlar artmaktadır. Hastanelerde tek kişilik odalarda bakım gibi uygulamaların yaygınlaşması ile ailelere doğum yapacakları yerin seçiminde daha fazla olanak sağlamıştır. Bu durumda loğusaların hastanede kalma süreleri kısalmıştır ve ebeğin bebek ve anne bakımı konusunda eğitim verme zamanını sınırlandırmıştır. Teknolojinin ilerlemesiyle yeni geliştirilen aletlerin doğumda yaygın kullanımı, doğum hizmetlerinde değişen politikalar, sezeryan doğum oranlarının artması, doğumun induksiyonun ve epidural analjezi kullanımının artması, doğumun ve verilen bakımın doğasını değiştirmiştir. Bu değişimler bireylerin doğum deneyimlerini ve memnuniyetlerini olumlu ya da olumsuz olarak etkilemiştir (10). Literatürde loğusaların memnuniyetleri ile ilgili çalışmalarda destekleyici bakımı, kişiselleştirilmiş bakım ve kendilerini değerli hissetmenin önemi vurgulanmaktadır (11-17).

Araştırmalarla doğumda destekleyici bakımın ve ebeğin rolünün önemle vurgulandığı görülmektedir. Literatürde ebeğin rolü ile memnuniyet arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmaya az rastlanılmıştır. Bu nedenle doğumda algılanan destekleyici bakıma göre memnuniyet düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Çalışma ile literature katkı sağlanması düşünülmektedir.

Araştırma Sorusu: Doğumda algılanan destekleyici bakım ve memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki var mıdır?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Türü: Bu araştırma, doğumda algılanan destekleyici bakım ve memnuniyet düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman: Araştırma; Erzurum il merkezinde bulunan Nenehatun Kadın Doğum Hastanesi'nde 5 Şubat- 28 Eylül 2018 tarihleri arasında başvuran gönüllü ve araştırmaya katılma kriterlerini taşıyan loğusalar üzerinde yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini, Erzurum il merkezinde bulunan Nenehatun Kadın Doğum Hastanesi'nde, 5 Şubat- 28 Eylül 2018 tarihleri arasında başvuran ve araştırmaya alınma kriterlerine uyan loğusalar oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmadan araştırmaya alınma kriterlerini karşılayan 610 loğusa araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmaya Alınma Kriterleri: Normal vajinal doğum yapan, doğum sonrası dönemde kendisinde herhangi bir komplikasyon gelişmeyen, bebeğinde herhangi bir anomali yada komplikasyon olmayan, görme ve işitme ile ilgili duyu kaybı olmayan, iletişime açık olan loğusalar araştırmaya alınmıştır.

Veri Toplama Araçları: Araştırma verilerin toplanmasında; araştırmacının hazırladığı Anket Formu, Doğumda Verilen Destekleyici Bakıma İlişkin Kadının Algısı Ölçeği (DVDBİKAÖ) ve Normal Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeği (NDAMDÖ) kullanılmıştır.

Anket Formu: Anket formu, araştırmacının literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur. Anket formu; loğusaların sosyo-demografik, obstetrik öyküsünü belirlemeye yönelik 19 sorudan oluşmaktadır.

Doğumda Verilen Destekleyici Bakıma İlişkin Kadının Algısı Ölçeği (DVDBİKAÖ): Vajinal doğum yapmış kadınların doğum eyleminde aldıkları destekleyici bakımı belirlemek amacıyla Uludağ tarafından 2013 yılında geliştirilmiştir (18). Ölçek doğumdan sonraki ilk 24 saatte uygulanmaktadır. Otuz üç maddeden oluşan ölçekte üç alt boyut bulunmaktadır. Ölçekten en az 33 en fazla 132 puan alınmaktadır. Ölçekte kesme noktası bulunmamaktadır. Ölçekten ne kadar yüksek puan alınırsa alınan destekleyici bakım iyi olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.94 olmaktadır. Bu çalışmanın Cronbach Alfa katsayısı ise 0.90 olmaktadır.

Normal Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeği (NDAMDÖ): NDAMDÖ 43 madde ve 10 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Güngör ve Beji (2009) tarafından yapılmıştır. Toplam puan 43-215 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça annelerin normal doğumda hastanede aldıkları bakımdan memnuniyet düzeyleri artmaktadır. NDAMDÖ için hesaplanan kesme noktası puanı 150.5 olarak belirlenmiştir (≥ 150.5 memnuniyet düzeyi yüksek, < 150.5 memnuniyet düzeyi düşük). Orjinal ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı 0.91 dir. Bu çalışmada Cronbach Alfa katsayısı 0.83 dür (10).

Verilerin Toplanması: Veriler 5 Şubat- 28 Eylül 2018 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi ile loğusalar taburcu olmadan 1-2 saat önce toplanmıştır. Anket formundaki soruların loğusalar

Doğumda Destekleyici Bakım ve Memnuniyet - Oveysi ve Ejder.

tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını değerlendirmek amacıyla araştırma öncesi 10 loğusaya ön uygulama yapılmıştır. Bu uygulama sonucunda veri toplama formunun anlaşılabilir olması nedeniyle herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ön uygulamada toplanan veriler araştırma verilerine dâhil edilmemiştir. Loğusaların araştırmaya katılmaları için davet edilirken araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş; gönüllü olur formundaki bilgiler okunmuş ve sözel onayları alınmıştır. Görüşmelerde her bir loğusaya Anket Formu için 5-6 dakika, ölçekler için 20-25 dakika olmak üzere yaklaşık 25-30 dakika süre ayrılmıştır. Araştırmanın her aşamasında Helsinki Bildirgesi kurallarına uyulmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırmanın istatistikleri yapılmadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediği değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda verileri normal dağılım gösterdiği saptanmış ve parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, güvenilirlik testi ve Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiğini test etmek için Shapiro-Wilk testi, Kolmogorov-Smirnov değerleri dikkate alınmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik test (Pearson Korelasyon) uygulanmıştır. Anlamlılık değeri $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik İlkeleri: Araştırma için Erzurum Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan 14.12.2017 tarih 2017/11/03 Sayısı ile etik kurul izni alınmıştır. Araştırmanın ilgili kurumda yürütülebilmesi için T.C. Sağlık Bakanlığı Erzurum Sağlık Müdürlüğü 25.01.2018 tarihli 52918460-806.01.03 sayılı anket çalışma izni alınmıştır. Anket formları doldurulmadan önce lohusalara araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilerek, katılmak isteyenlerden sözlü onam alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırmanın tek merkezli olması ve veriler loğusalar taburcu olmadan önce toplanmış olması bu araştırmanın sınırlılığdır.

Bulgular

Tablo 1. Loğusaların Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	Sayı	Yüzde
Yaş		
18-29 yaş	388	64.3
30 ve yaş üstü	215	35.7
Eğitim durumu		
Okuryazar	74	12.3
İlköğretim	355	58.9
Lise	123	20.4
Üniversite	51	8.4
Çalışma durumu		
Çalışan	26	4.3
Çalışmayan	577	95.7

Eş yaşı		
19-29 yaş	353	58.5
30-39 yaş	121	20.1
40 yaş üstü	129	21.4
Eş eğitim durumu		
Okuryazar	38	6.3
İlköğretim	258	42.8
Lise	201	33.3
Üniversite	106	14.6
Eş çalışma durumu		
Çalışan	545	90.4
Çalışmayan	58	9.6
Sosyal güvence varlığı		
Olan	578	95.9
Olmayan	25	4.1
Bebegın cinsiyetinin istenme durumu		
Hayır	497	82.4
Evet	106	17.6

Araştırma kapsamına alınan loğusaların tanıtıcı özelliklerinin dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Loğusaların yaş ortalaması 27.57 ± 5.97 olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Loğusaların Obstetrik Özelliklerin Dağılımı

Özellikler	Sayı	Yüzde
Gravida		
1	153	25.4
2	158	26.2
3	117	19.4
4 ve daha üzeri	175	29.0
Düşük yaşama durumu		
Yaşayan	143	23.7
Yaşamayan	460	76.3
Düşük sayısı (n=143)		
1	102	71.3
2 ve üstü	41	28.7
Yaşayan çocuk sayısı		
0	178	29.5
1	179	29.7
2	113	18.7
3	63	10.5
4 ve daha üzeri	70	11.6
Önceki doğum şekli		
Normal vajinal doğum	427	70.8
İlk doğum olanlar	176	29.2

Bu gebeliğin planlı olma durumu		
Planlı	428	71.0
Plansız	175	29.0
DÖB alma durumu		
Alan	530	87.9
Almayan	73	12.1
Gebelik süresince sorun yaşama durumu		
Evet	76	12.6
Hayır	527	87.4
Doğum eyleminin değerlendirilmesi		
Çok kolay	34	5.6
Sıkıntılı, ağrılı, acı verici	179	29.7
Çok zor, güç	211	35.0
Normal	179	29.7
Eylem sırasında alınan bakımın değerlendirilmesi		
Çok iyi	120	19.9
İyi	376	62.4
Orta	97	16.1
Kötü	10	1.6
Eylem sırasında ebelerden beklenen beklentiler		
Beklentisi olmayan	233	38.6
İlgi	166	27.5
Anlayış	96	16.0
Güleryüz	35	5.8
Destek/yardım	54	9.0
Azarlanmamak	19	3.1

Loğusaların obstetrik özelliklerinin dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 3. Loğusaların DVDBİKAÖ’den, ve NAMDÖ’den aldıkları min-max ve puan ortalamalarının dağılımı

Ölçekler	Min	Max	$\bar{X} \pm SS$	
DVDBİKAÖ	Rahat hissetmesini sağlayan davranışlar	21	60	53.81±7.28
	Bilgilendirici davranışlar	8	32	27.20±3.51
	Rahatsız edici davranışlar	13	40	37.19±4.34
Toplam Puan	57	131	118.28±12.80	
NAMDÖ	Sağlık Ekibini Algılayışı	4	20	15.67±1.87
	Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımı	2	10	7.62±1.23
	Rahatlatma	4	20	10.30±3.45
	Kararlara Katılım ve Bilgilendirme	8	40	26.68±5.06
	Bebekle Tanışma	3	15	11.98±4.24
	Postpartum Bakım	7	30	15.69±5.01
	Hastane Odası	4	20	14.13±3.08
	Hastane Olanakları	4	20	11.00±1.73
	Mahremiyete Saygı	6	20	17.87±2.17
	Beklentilerin Karşılanması	5	25	16.73±3.67
	Toplam Puan	79	214	150.86±17.65

Loğusaların DVDBİKAÖ’den ve NAMDÖ’den aldıkları puan ortalamalarının dağılımına göre, DVDBİKAÖ’nün Rahat Hissetmesini Sağlayan Davranışlar alt boyutundan 53.81±7.28, Bilgilendirici Davranışlar alt boyutundan 27.20±3.51, Rahatsız Edici Davranışlar alt boyutundan 37.19±4.34 ve ölçek toplamından 118.28±12.80 puan aldıkları saptanmıştır. Loğusalar NAMDÖ’nün Sağlık Ekibini Algılayışı alt boyut puan ortalamasının 15.67±1.87, Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımının 7.62±1.23, Rahatlatma 10.30±3.45, Kararlara Katılım ve Bilgilendirmenin 26.68±5.06, Bebekle Tanışmanın 11.98±4.24, Postpartum Bakımın 15.69±5.01, Hastane Odasının 14.13±3.08, Hastane Olanaklarının 11.00±1.73, Mahremiyete Saygının 17.87±2.17, Beklentilerin Karşılanmasının 16.73±3.67 ve toplam puan ortalamasının 150.86±17.65 olduğu bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 4. Loğusaların DVDBİKAÖ ve NAMDÖ’nün Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkinin Dağılımı

Ölçekler	Rahat hissetmesini sağlayan davranışlar	DVDBİKAÖ ALT BOYUTLAR			Toplam Puan
		Bilgilendirici davranışlar	Rahatsız edici davranışlar		
Sağlık Ekibini Algılayışı	r	0.438**	0.335**	-0.381**	0.472**
	p	0.000	0.000	0.000	0.000
Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımı	r	0.434**	0.369**	-0.356**	0.463**
	p	0.000	0.000	0.000	0.000
Rahatlatma	r	0.061	0.005	-0.045	0.021
	p	0.132	0.897	0.265	0.616
Kararlara Katılım ve Bilgilendirme	r	0.411**	0.343**	-0.330**	0.436**
	p	0.000	0.000	0.000	0.000
Bebekle Tanışma	r	0.125**	0.144**	-0.123**	0.156**
	p	0.002	0.000	0.003	0.000
Post-partum Bakım	r	0.034	0.108**	-0.020	0.059
	p	0.406	0.008	0.624	0.145
Hastane Odası	r	0.250**	0.200**	-0.192**	0.266**
	p	0.000	0.000	0.000	0.000
Hastane Olanakları	r	0.248**	0.186**	-0.094*	0.221**
	p	0.000	0.000	0.020	0.000
Mahremiyete Saygı	r	0.162**	0.124**	-0.165**	0.180**
	p	0.000	0.002	0.000	0.000
Beklentilerin Karşılanması	r	0.300**	0.163**	-0.235**	0.289**
	p	0.000	0.000	0.000	0.000
Toplam Puan	r	0.420**	0.348**	-0.315**	0.441**
	p	0.000	0.000	0.000	0.000

* p<0.05, **p<0.001

Loğusaların DVDBİKAÖ ve NDAMDÖ’nün puan ortalamaları arasındaki ilişkinin dağılımı Tablo 4’de verilmiştir. Tabloya göre DVDBİKAÖ’nün Rahat Hissetmesini Sağlayan Davranışlar alt boyutu ile NDAMDÖ’nün Sağlık Ekibini Algılayışı, Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımı, Kararlara Katılım ve Bilgilendirme, Bebekle Tanışma, Hastane Odası, Hastane Olanakları, Mahremiyete Saygı, Beklentilerin Karşılanması ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0.05). DVDBİKAÖ’nün Bilgilendirici Davranışlar alt boyutu

ile NDAMDÖ'nün Sağlık Ekibini Algılayışı, Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımı, Kararlara Katılım ve Bilgilendirme, Bebekle Tanışma, Post-partum Bakım, Hastane Odası, Hastane Olanakları, Mahremiyete Saygı, Beklentilerin Karşıllanması ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). DVDBİKAÖ'nün Rahatsız Edici Davranışlar alt boyutu ile NDAMDÖ'nün Sağlık Ekibini Algılayışı, Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımı, Kararlara Katılım ve Bilgilendirme, Bebekle Tanışma, Hastane Odası, Hastane Olanakları, Mahremiyete Saygı, Beklentilerin Karşıllanması ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). DVDBİKAÖ'nün toplam puan ortalaması ile NDAMDÖ'nün Sağlık Ekibini Algılayışı, Doğum Eyleminde Hemşirelik Bakımı, Kararlara Katılım ve Bilgilendirme, Bebekle Tanışma, Hastane Odası, Hastane Olanakları, Mahremiyete Saygı, Beklentilerin Karşıllanması ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tartışma

Bu araştırmanın sonuçları incelendiğinde; DVDBİKAÖ'nün alt boyutu olan rahat hissetmesini sağlayan davranışlar puan ortalamasının yüksek olduğu saptanmıştır. DVDBİKAÖ'de ebenin, nazik, saygılı, güler yüzlü, cesaretlendirici olması ve güven verici gibi özellikler rahatlatıcı davranışları içermektedir. Türk kültüründe bir bireye yapılan iyiliğe karşılık, kişi iyilik yapan kişiye minnet ve saygı duyarak ona önem verir. Eylem sırasında gebelerin desteklenmiş olması ebelere saygı, minnet duymalarına neden olarak bu sonucu doğurmuş olabilir. DVDBİKAÖ'nün bilgilendirici davranışlar ve rahatsız edici davranışlar alt boyut puan ortalamasının yüksek olduğu bulunmuştur. Rahatlatıcı davranışları, bilgilendirici davranışları ve rahatsız edici davranışları alt boyutları puan ortalaması, Şaşmaz'ın (20) yaptığı çalışmasından yüksek olduğu görülmüştür. Bu çalışmada loğusaların DVDBİKAÖ' den aldığı toplam puan ortalamasının yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde destekleyici bakımın gerekliliğini inceleyen çalışmalar incelendiğinde; doğumda sağlanan destekleyici bakım yararlı olarak bulmuşlar. (11,21). Shields'in araştırmasında, alınan bakımına ilişkin kadınların görüşlerini belirlemiştir (22). Belirtilen görüşler arasında destekleyici davranışlar, kadının gereksinimlerini tanımlama ve karşılama, doğum sürecinde hemşirenin varlığı, eğitim, güvenini kazanma, rahatlık sağlama ve ilgili olma olarak belirtilmiştir. Bu çalışmada DVDBİKAÖ'nün puan ortalamalarının yüksek olması Shields (22), Bryanton (21), Barnett (23), Field (11), Hodnett (7) ve Kızılkaya'nın (9) bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Çalışmada loğusaların NDAMDÖ'nün sağlık ekibini algılayışı alt boyutu puan ortalaması, Bozkurt'un (24) yaptığı çalışmada normal doğum yapan kadınların sağlık ekibini algılayışı alt boyutu puan ortalamasıyla benzerlik gösterdiği bulunmuştur. Araştırma bulgusunun aksine Aktaş'ın (25) Akçay Yaldır (26) ve Kurt'un (27) çalışmalarına baktığımızda loğusaların NDAMDÖ'nün sağlık ekibi algılayışı alt boyutundan aldıkları puan ortalamasının daha düşük olduğu belirlenmektedir. Belirtilen bu çalışmaların bulguları, bu çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermemektedir. Bu durum yapılan çalışmalarda, annelerin sağlık ekibini olumsuz algıladıklarını, sağlık çalışanların loğusalara ve ailelerine iyi davranmamalarını veya doğum salonunda görev alan ebelerin sayısının yeterli olmadığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada NDAMDÖ'nün ikinci alt boyutu olan doğum eyleminde

hemşirelik/ebelik bakımı, puan ortalaması Bozkurt'un (24) yaptığı çalışmayla benzerlik göstermektedir. Aktaş'ın (25) araştırmasında ise NDAMDÖ'nün aynı alt boyutun puan ortalaması daha düşük çıkmıştır. Aktaş (25), Akçay Yaldır (26) ve Kurt'un (27) çalışmasında NDAMDÖ'nün aynı alt boyut puan ortalaması bu çalışmayla uyumlamakta olup ve daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bulgular ilgili çalışmalarda ebelik/ hemşirelik bakımının yetersiz olduğunu göstermektedir.

Çalışmada NDAMDÖ'nün rahatlatma alt boyutu puan ortalaması, düşük bulunmuştur. Bu durum yaş ve eğitim seviyesinin düşük olması ve dolayısıyla kadının beklentisinin daha düşük olmasından kaynaklanabilir. Araştırma bulgusu Bozkurt (24) ve Akçay Yaldır'ın (26) bulgularından yüksek olduğu saptanmıştır. Aktaş'ın (25) yaptığı çalışmada aynı alt boyutun puan ortalaması bu çalışmayla benzerlik göstermektedir.

Çalışmada NDAMDÖ'nün kararlara katılma ve bilgilendirme alt boyutu puan ortalaması, Bozkurt (24), Aktaş (25), Akçay Yaldır (26), Kurt'un (27) kararlara katılma alt boyutunun puan ortalamasından daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmamızın bulgusu gebeliği planlı olan loğusaların sayısının planlı olmayanlara göre çok olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu çalışmada doğum salonunda çalışan ebelerin, loğusaları yapılacak işlemler hakkında bilgilendirdiğini ve doğum sırasında oluşan yeni durumları açıklamalarını göstermektedir. Karar verme sürecine katılma, kadınların doğum deneyiminde önemli yere sahiptir ve memnuniyeti arttırmada etkili olduğu düşünülmektedir.

NDAMDÖ'nün bebekle tanışma alt boyutundan alınan puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Kurt(27) ve Aktaş'ın(25) çalışmalarında bebekle tanışma alt boyutu puan ortalamalarıyla benzerdir. Fakat Bozkurt (24) ve Akçay Yaldır'ın (26) puan ortalamasından daha yüksek olduğu bulunmuştur ve buda araştırmaya katılan annelerin bebeğin cinsiyetinin beklentileri doğrultusunda olduğunu göstermektedir.

NDAMDÖ'nün post-partum bakım alt boyutundan elde edilen puan ortalaması, Aktaş (25) ve Kurt'un (27) puan ortalamasıyla benzerdir. Araştırmanın bu bulgusu, Bozkurt'un (24) çalışmasının puan ortalamasının altında, Akçay Yaldır'ın (26) puan ortalamasının üstünde olduğu saptanmıştır. Erken post-partum dönemde annenin temel ihtiyaçlarından biri ağrının azaltılması ve bebeğin emzirilmesidir. Post-partum kliniğinde çalışan ebeler tarafından sağlanan bu hizmetlerin yanı sıra anneye bilgi ve destek vermeleri anne memnuniyetini olumlu etkilediği düşünülmektedir.

NDAMDÖ'nün diğer alt boyutu olan hastane odası puanı oldukça yüksek bulunmuştur. Kurt'un (27) aynı alt boyuttan aldığı puan ortalamasıyla benzerlik göstermektedir. Bu alt boyut puan ortalaması Bozkurt (24), Aktaş (25) ve Akçay Yaldır'ın (26) puan ortalamasıyla benzerlik göstermemektedir.

NDAMDÖ'nün hastane olanakları alt boyutu puan ortalaması Kurt'ile (27) aynı, Bozkurt (24) ve Akçay Yaldır'ın (26) çalışmasından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu çalıştığımız hastanede kadınların doğumhane, travay ve postpartum bakım odalarının temiz ve uygun olmasından kaynaklanmaktadır. Annenin doğum sonrası kaldığı odanın özel olması ihtiyaçlarını karşılması ve temiz olması memnuniyeti artırabileceği düşünülmektedir.

NDAMDÖ'nün alt boyutu olan mahremiyete saygı, puan ortalaması

Bozkurt (24) ve Kurt'un (27) bu alt boyuttan aldıkları puanla benzerlik göstermektedir. Aktaş (25) ve Akçay Yaldır'ın (26) bu alt boyuttan aldıkları puanlar ise bu çalışmadan daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulguların düşük olduğu çalışmalarda doğum veya sancı odasına gereksiz yere girip çıkılma, kadının muayene sırasında mahremiyetini korumama ve kadının doğumdan sonra ailesiyle özel anlarını yaşayamamanın etkisi olduğu düşünülmektedir.

NDAMDÖ'nün beklentilerin karşılanması alt boyutu, literatür ile benzerlik göstermemekte ve puan ortalamasının diğer çalışmalardan yüksek olduğu saptanmıştır. Doğum eyleminin kadının beklediği gibi geçmesi, doğum süresinin daha kısa olması, beklenmedik müdahalelerin yapılmaması, kadına doğum eylemini hayatının en güzel deneyimlerinden biri olmasına sebep olmakta ve annenin memnuniyetini arttırmaktadır. Bu çalışmada toplam puan ortalaması ölçeğin kesme noktasından yüksek bulunmuştur ve memnuniyetin üst düzeyde olduğunu göstermektedir. Literatürde araştırma bulgusundan farklı olarak Koç (17), Adıgüzel (19), Ejder Apay (28), Akçay Yaldır (26), Bozkurt (24) ve Aktaş'ın (25) yaptığı çalışmada NDAMDÖ'nün toplam puan ortalaması ölçeğin kesme noktasından düşük bulunduğu dolayısıyla memnuniyetin düşük olduğu çalışmalarda mevcuttur.

Kadınların doğumda aldıkları bakımdan memnuniyetlerini değerlendiren araştırmalarda, memnuniyetin çok boyutlu ve karmaşık olduğunu ve memnuniyeti etkileyen faktörlerin çeşitliliği sıklıkla vurgulanmaktadır. Çalışmada NDAMDÖ'nün sağlık ekibini algılayışı alt boyutu, DVDBİKAÖ'nin rahat hissetmesini sağlayan davranışlar ve bilgilendirici davranışlar, alt boyutu arasında anlamlı olarak pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Bozkurt'un (24) yaptığı çalışmada loğusaların, normal doğumda sezeryan doğuma göre, sağlık ekibini olumsuz algıladıklarını bulmuştur ve bu durumun normal doğum yapan kadınların eğitim düzeylerinin düşük olması, daha az kitap/dergi okumaları ve ebeden fazla bilgi alamadıklarından kaynaklanmış olabilir.

Doğum eyleminde hemşirelik bakımı alt boyutu, DVDBİKAÖ'nün tüm alt boyutlarıyla anlamlı ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Doğumda hemşirelik bakımı arttıkça, memnuniyet düzeyleri artmaktadır. Ertem ve Sevil (29), yaptıkları çalışmada hemşirelik bakımının ve hemşirelerin hastalarla etkileşimlerinin, memnuniyeti yükselttiğini bulmuşlardır.

Kararlara katılım ve bilgilendirme alt boyutu, DVDBİKAÖ'nün tüm alt boyutlarıyla pozitif yönde anlamlı ilişkisi olduğu ve rahatsız edici davranışlar alt boyutuyla negatif yönde ilişkisi olduğu belirlenmiştir. Yani loğusanın rahat hissetmesini sağlayan davranışlar ve bilgilendirici davranışlar arttıkça aynı zamanda rahatsız edici davranışlar azaldıkça memnuniyet düzeyleri artmaktadır. Kadının doğumda kendisine yapılan işlemlerin farkında olması, kadına açıklama yapılarak kararlara katılma fırsatı sunmak memnuniyet düzeylerinin yükseltilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

NDAMDÖ'nün bebekle tanışma alt boyutunun, DVDBİKAÖ'nün tüm alt boyutlarıyla anlamlı ilişkisi olduğu saptanmıştır. Yani loğusanın rahat hissetmesini sağlayan davranışlar ve bilgilendirici davranışları arttıkça aynı zamanda rahatsız edici davranışlar azaldıkça, memnuniyet düzeyleri artmaktadır. Verilerin toplandığı hastane bebek dostu hastane olduğu için bebek ile ilgili tüm eğitimler loğusalara yapılmaktadır. Annenin bebeğini erken kucağına alması ve nasıl emzirilmesinin anlatılması, anne memnuniyetini artmakta etkili

olmaktadır.

Post-partum bakım alt boyutu ile DVDBİKAÖ'nün Bilgilendirici davranışlar alt boyutu pozitif yönde anlamlı bir ilişki göstermekte olup DVDBİKAÖ'nün diğer alt boyutlarıyla anlamlı bir ilişkisi olmadığı saptanmıştır. Yani bilgilendirici bakım arttıkça post-partum bakımdan memnuniyet düzeyi artmaktadır. Bozkurt'un (24) yaptığı çalışmada normal doğum yapan loğusaların postpartum süreçte aldıkları hemşirelik bakımından memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur.

NDAMDÖ'nün hastane odası ve hastane olanakları alt boyutları ile DVDBİKAÖ'nün rahatsız edici davranışlar alt boyutu arasında negatif yönde, diğer alt boyutlarla pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yani rahat hissetmesini sağlayan davranışlar ve bilgilendirici davranışları arttıkça aynı zamanda rahatsız edici davranışlar azaldıkça hastane olanaklarından ve odasından memnuniyet artmaktadır. Bu çalışmaya benzer bir çalışmada 69 loğusanın doğum yapmış olması, bebeğine kavuşması gibi faktörlerden dolayı hastane koşulları dikkate alınmadığı bulunmuştur. Annenin bebeği ile erken tanışması, aldığı bakım hizmetlerinden memnun olması, yattığı odanın ihtiyaçlarına uygun olması, memnuniyetini artmakta etkili olabilir.

NDAMDÖ'nün alt boyutu Mahremiyete saygı ile DVDBİKAÖ'nün tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve rahatsız edici davranışlar alt boyutuyla negatif yönde bir ilişki belirlenmiştir. Yani mahremiyete saygı arttıkça verilen bakımdan memnuniyet artmaktadır. Bakım ve girişimler sırasında kadının mahremiyetini koruyabilmesi, ailesiyle yaşadığı özel anların engellenmemesi memnuniyetin artmasına neden olabilmektedir.

NDAMDÖ'nün beklentilerin karşılanması alt boyutu ile DVDBİKAÖ'nün tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve rahatsız edici davranışlar alt boyutuyla negatif yönde bir ilişki belirlenmiştir. Rahat hissetmesini sağlayan davranışlar ve bilgilendirme davranışları arttıkça, aynı zamanda rahatsız edici davranışlar azaldıkça, beklentilerin karşılanmasından algılanan memnuniyet artmaktadır. Araştırmaya sağlık çalışanlarından destekleyici bakım arttıkça doğumdan memnuniyetinde arttığını göstermektedir.

Çalışmanın Sınırlılıkları: Araştırmada tek bir hastanenin kullanılması ve verilerin hastanede toplanması bu çalışmanın sınırlılığıdır.

Sonuç

Araştırmada sonucunda; loğusaların NDAMDÖ'den aldıkları toplam puan ortalamasının kesme noktasının üzerinde ve yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Loğusaların DVDBİKAÖ'den aldıkları toplam puan ortalamasının yüksek olduğu bulunmuştur. Doğum deneyimi yaşayan kadınların sağlık personelinin aldığı destekleyici bakım arttıkça doğumdan memnuniyetin arttığı görülmüştür.

Ebeden alınan destekleyici bakım arttıkça memnuniyetin arttığı sonucu göz önünde bulundurularak; ebelerin iş merkezli değil hasta merkezli çalışmaları için, doğumhane çalışanlarına hizmet içi eğitim programları düzenlenerek onlara doğumda destekleyici bakımın ne olduğunu, önemini ve kadının memnuniyetini nasıl etkilediği anlatılabilir. Araştırmanın farklı örneklem grublarında (örneğin erken doğum yapanlarda) yapılması önerilebilir.

Kaynaklar

- 1.Sayiner FD, Özerdoğan N. Doğal Doğum. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 2009;2:144-148.
- 2.Aslan Ş, Okumuş F. Primipar Kadınların Doğum Deneyim Algıları Üzerine Doğum Beklentilerinin Etkisi. HSP, 2017;4:32-40.
- 3.Uludağ E, Mete S. Doğum Eyleminde Destekleyici Bakım. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi,2014,3:22-29.
- 4.Karaçam Z, Akyüz EÖ. Doğum Eyleminde Verilen Destekleyici Bakım ve Ebe / Hemşirenin Rolü. İ.Ü.F.N. Hem. Dergisi, 2011,19: 45-53.
- 5.Orhan Özkan H, Pasinlioğlu T. Erken Postpartum Dönemde Hastanede Verilen Hemşirelik Bakımının Değerlendirilmesi. Hastane ve Yaşam Dergisi, 2008,33:90-95.
- 6.Mete S, Uludağ E. Doğumda Destekleyici Bakımda Hypnobirthing Felsefesinin Kullanılması. DEUHFED, 2017,10:52-59.
- 7.Hodnett ED, Gates S, Hofmeyr GJ, Sakala C, Weston J. Continuous support for women during childbirth. The Cochrane Library, 2011,2:1-100.
- 8.Sauls DJ. Dimensions of Professional Labor Support for Intrapartum Practice. Journal of Nursing Scholarship, 2006,38:36-41.
- 9.Kızılkaya N. Kadınların doğum eylemindeki destekleyici hemşirelik davranışlarına ilişkin görüşleri. Perinatoloji Dergisi, 1997,5:113-116.
- 10.Güngör İ, Doğumda Anne Memnuniyetini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı, Doktora Tezi, İstanbul,2009.
- 11.Field PA. Maternity nurses: How parents see us. International Journal of Nursing Studies,1987,24:191-199.
- 12.Corbett CA, Callister LC. Nursing Support During Labor. Clinical Nursing Research, 2000,9:70-83.
- 13.Sauls D. The Labor Support Questionnaire: Development and Psychometric Analysis. Journal of Nursing Measurement, 2004,12:123-132.
- 14.Lavender T, Walkinshaw SA, Walton I. A prospective study of women's views of factors contributing to a positive birth experience. Midwifery,1999,15:40-46.
- 15.Hodnett ED. Pain and women's satisfaction with the experience of childbirth. Am J Obstet Gynecol, 2002,186:160-72.
- 16.Özcan Ş, Aslan E. Normal doğumda ve sezaryen doğumda anne memnuniyetinin belirlenmesi. F.N.Hem Derg, 2015,23:41-48.
- 17.Koç Ö, Özkan H. The relationship between childbirth satisfaction and motherhood role. International Journal of Health Sciences, 2018, 6:8-15.
- 18.Uludağ E. Doğumda Verilen Destekleyici Bakıma İlişkin Kadının Algısı Ölçeği. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2013.
- 19.Adıgüzel D, Nazili H, Haydardeğözü F, Aytan H. Sezaryen ve Normal Doğum Yapan Kadınlarda Hasta Memnuniyetinin Araştırılması. Adana Numune Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi, 2013,1:13-20.
- 20.Şaşmaz G. Kadının Doğum Eylemindeki Destekleyici Bakım Algısı İle Doğum Korkusu Arasındaki İlişki. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2015.
- 21.Bryanton J, Fraser-Davey H, Sullivan P. Women's Perceptions of Nursing Support during Labor. Journal of Obstetric Gynecologic & Neonatal Nursing,1994,23:638-644.
- 22.Shields D. Nursing care in labour and patient satisfaction: a descriptive study. JAN,1978,3:535-550.
- 23.Barnett GV. A new way to measure nursing: Computer timing of nursing time and support of laboring patients. CIN, 2008,26:199-206.
- 24.Bozkurt Ş. Normal Doğumda ve Sezaryen Doğumda Anne Memnuniyetinin Değer-